

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/135/2024
Identifikačné číslo spisu: 6122490554
Dátum vydania rozhodnutia: 25.03.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:6122490554.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., Bratislava - mestská časť Ružinov, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpenej spoločnosťou Remedium Legal, s.r.o., Bratislava - mestská časť Ružinov, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanému E. B., narodenému X. F. XXXX, C. U., Š.P. XXX/X, o zaplatenie 17 044,73 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2Csp/16/2023, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2024 sp. zn. 9CoCsp/12/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 2Csp/16/2023-109 z 19. januára 2024 zamietol žalobu; žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyne. V odôvodnení uviedol, že právna predchodkyňa žalobkyne, Slovenská sporiteľňa, a.s. ako veriteľ a žalovaný ako dlžník uzatvorili dňa 31. októbra 2018 zmluvu o splátkovom úvere (spotrebiteľský úver), predmetom ktorého bolo poskytnutie spotrebného úveru vo výške 19 171 eur. Žalovaný sa zaviazal úver splácať v 96 mesačných splátkach po 300,88 eura, s poistením vo výške 18,36 eura mesačne.

1.1. Súd prvej inštancie skúmal, či došlo k platnému predčasnému zosplateniu úveru a zistil, že právna predchodkyňa žalobkyne výzvou z 21. septembra 2021 vyzvala žalovaného, aby zaplatil pohľadávku vo výške 2 951,31 eura, so splácaním ktorej je v omeškaní, s upozornením, že ak dlžnú sumu v stanovenej 15-dňovej lehote neuhradí, je oprávnená vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky. Výzva bola zaslaná na adresu žalovaného. Právna predchodkyňa žalobkyne následne listom z 24. októbra 2021 pristúpila k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky vo výške 19 942,70 eura. Zosplatenie bolo takisto zaslané na adresu žalovaného. Súd prvej inštancie konštatoval, že z predloženej výzvy nevyplýva, pre nezaplatenie ktorej konkrétnej splátky mienila právna predchodkyňa žalobkyne pristúpiť k zosplateniu úveru, keďže vo výzve bola uvedená dlžná suma 2 951,31 eura, pričom výška mesačnej splátky bola 300,88 eura + poistenie 18,36 eura. Ani z predloženého zosplatenia nevyplýva, vo vzťahu ku ktorej

konkrétnej splátky, v akej výške a s akou splatnosťou, veriteľ pristúpil k vyhláseniu okamžitej splatnosti úveru.

1.2. Na základe uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že výzva a oznámenie o okamžitej splatnosti úveru neboli uskutočnené kvalifikovane, v súlade so zákonom (§ 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka), teda tieto právne úkony sú neplatné pre ich neurčitosť a nezrozumiteľnosť (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Keďže nedošlo k platnému zosplatneniu úveru, neboli splnené ani podmienky na platné postúpenie pohľadávky s poukazom na § 17 ods. 1 písm. b) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“). Pokiaľ právna predchodkyňa žalobkyne postupovala na žalobkyňu pohľadávku z úveru, ktorý pre neplatnosť predčasného zosplatnenia nebol v čase postúpenia pohľadávky splatný, také postúpenie pohľadávky banky je pre rozpor s § 17 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. neplatné, v dôsledku čoho žalobkyňa nie je subjektom aktívne vecne legitimovaným v prebiehajúcom spore.

1.3. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s § 262 ods. 1 CSP. Keďže žalobu zamietol, úspešnou stranou sporu bol žalovaný, ktorý však náhradu trov konania nežiadal a preukázateľne mu žiadne trovy ani nevznikli. S ohľadom na uvedené súd prvej inštancie žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 30. apríla 2024 sp. zn. 9CoCsp/12/2024 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 CSP); žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení konštatoval, že sa stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP), v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre právne posúdenie veci a meritórne rozhodnutie súdu.

2.1. Vo vzťahu k právnemu posúdeniu veci odvolací súd v súlade s názorom súdu prvej inštancie dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na platné zosplatnenie s poukazom na § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, keďže nie je zrejmé, pre ktorú splátku bol úver zosplatnený. V zmysle výzvy banky z 21. septembra 2021 spotrebiteľ na to, aby sa vyhol mimoriadnemu zosplatneniu úveru, mal uhradiť veriteľovi sumu 2 951,31 eura do 15 dní od doručenia výzvy, pričom táto suma predstavovala viac ako deväťnásobok mesačnej splátky a zahŕňala aj rôzne bližšie nešpecifikované poplatky. V zmysle § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ sa po upozornení veriteľa na možnosť predčasného zosplatnenia spotrebiteľského úveru má možnosť brániť, a to tak, že zaplatí konkrétnu splátku, s ktorou je v omeškaní viac ako tri mesiace, z čoho vyplýva, že veriteľ musí v takomto upozornení jasne uviesť, s ktorou konkrétnou splátkou je spotrebiteľ v omeškaní. Z výzvy banky v tomto prípade nevyplýva, s ktorou konkrétnou splátkou bol žalovaný v omeškaní a ktorú konkrétnu splátku banka požadovala od žalovaného ako spotrebiteľa zaplatiť, aby predišiel vyhláseniu predčasnej splatnosti. Pôvodný veriteľ tak neumožnil žalovanému sa riadne brániť, zabrániť vyhláseniu predčasnej splatnosti, keď pre predídenie vyhlásenia predčasnej splatnosti požadoval zaplatiť viac ako jednu splátku, čo je v rozpore s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

2.2. K tvrdeniu žalobkyne, že zákon uvedenie konkrétnej splátky nevyžaduje a niet logického dôvodu na obmedzovanie veriteľa uvedením konkrétnej splátky, odvolací súd uviedol, že účelom § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka je dať spotrebiteľovi poslednú možnosť zaplatiť dlžnú splátku pred tým, ako veriteľ využije svoje právo na zosplatnenie celého dlhu. Ide práve o to, aby dlžník mal možnosť odvrátiť zosplatnenie celého úveru uhradením konkrétnej splátky. Preto aj odvolací bol súd toho názoru, že je potrebné špecifikovať konkrétnu splátku, pre ktorú sa má úver zosplatniť, aby mohol spotrebiteľ tento účinok odvrátiť. Taký právny úkon, ktorým poskytovateľ úveru zosplatnil celý úver, teda predčasné zosplatnenie, z ktorého nebolo ani s prihliadnutím na ostatné žalobkyňou produkované listiny zrejmé, pre ktorú konkrétnu nezaplatenú splátku bol úver zosplatnený, súd prvej inštancie správne posúdil ako neplatný právny úkon s poukazom na § 37 Občianskeho zákonníka pre jeho neurčitosť. Následne bol správny

aj záver súdu prvej inštancie, že pohľadávka nemohla byť platne postúpená, ak nebola riadne zosplatnená. Odvolací súd sa preto plne stotožnil so záverom prvoinstančného súdu o tom, že banka postupovala žalobkyni pohľadávku, ktorá fakticky neexistovala, preto je postúpenie neplatné v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, a preto by mu patrila náhrada trov konania. Keďže mu však v konaní žiadne trovy nevznikli, odvolací súd mu náhradu trov konania nepriznal.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila podľa § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.1. Podľa dovolateľky rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to výkladu § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka v otázke, „či je veriteľ povinný za dodržania podmienok uvedených v § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka v podaní, ktorým toto právo uplatňuje uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, t. j. či je skutkové vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka náležitou takéhoto právneho úkonu, ktorej prípadné neuvedenie by spôsobovalo neplatnosť tohto právneho úkonu“, ako aj v na to nadväzujúcej otázke, „pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ v prípade, ak došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

3.2. Dovolateľka poukázala na viaceré rozhodnutia krajských súdov, ako aj na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020 (R 29/2023) a z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022. Podľa dovolateľky dovolací súd v citovaných uzneseniach uzavrel, že v spotrebiteľských sporoch veriteľ môže vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru pre nezaplatenie splátky, ktorá mimoriadne zosplatneniu predchádza po dobu troch mesiacov, avšak na účely premlčania podľa § 103 Občianskeho zákonníka začne plynúť premlčacia doba až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Zároveň najvyšší súd v uznesení z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022 odpovedal priamo na otázku, či je veriteľ v podaní, ktorým uplatňuje právo na mimoriadne zosplatnenie, povinný uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, a zastal názor, že skutkové vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej dochádza k uplatneniu uvedeného práva veriteľom, nie je náležitou takéhoto právneho úkonu.

3.3. Podľa dovolateľky veriteľ nie je povinný ani vo výzve pred zosplatnením, ani v zosplatňujúcej výzve uvádzať konkrétnu splátku, pre ktorú pristúpil k vyhláseniu splatnosti úveru. Občiansky zákonník ani iný právny predpis takú podmienku neustanovuje. Uvedenie zo strany veriteľa, pre ktorú splátku podľa jeho právneho názoru došlo k vyhláseniu splatnosti, nemá ani žiadny vplyv na posudzovanie platnosti vyhlásenia mimoriadnej splatnosti, nakoľko platí zásada iura novit curia, teda súd pozná právo a len súd je splnomocnený vykladať a aplikovať právne predpisy. Veriteľ nie je povinný vedieť správne právne posúdiť, pre nesplnenie ktorej splátky uplatňuje právo podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Uvedené nevyplýva z právnych predpisov a je šikanózne, keďže veriteľ je povinný skutkovo vymedziť stav, avšak právne posúdenie je už výhradne vecou súdu, pričom určenie, pre nesplnenie ktorej splátky napokon došlo k uplatneniu uvedeného práva, je výlučne právnym posúdením. Inak povedané, nesprávne skutkové tvrdenie veriteľa je bez právneho významu, ak zákon výslovne uvádza opak. Podstatnou právnou skutočnosťou je výlučne to, či veriteľ mal splnené podmienky pre vyhlásenie splatnosti podľa ustanovení § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka, pričom v tomto prípade nebolo sporné, že tieto podmienky splnené boli.

3.4. Postup súdov, ktorým nad rámec zákona rozhodli, že zosplatnenie celého dlhu musí obsahovať presnú špecifikáciu omeškanej splátky, je podľa dovolateľky v rozpore s ústavným princípom trojdelenia moci, na základe ktorého právomoc meniť zákony prináleží moci zákonodarnej, nie moci súdnej. Takáto špecifikácia splátky by bola navyše nadbytočná, keďže z platnej právnej úpravy a aktuálnej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že vždy môže ísť len o splnenie jednej konkrétnej splátky, pre nesplnenie ktorej veriteľ zosplatnil celý úver, ako aj to, že po uplynutí troch mesiacov sa začína plynutie premlčacej doby. Uvedené je výsostne právnou otázkou a závisí od právneho posúdenia súdov, čo sa však v namietanej veci nestalo a súdy sa stručne obmedzili na konštatovanie o neurčitosti právneho úkonu, ktorým veriteľ zosplatnil úver. V tomto prípade podľa názoru dovolateľky postupca zosplatnil úver v súlade so zákonom a platne postúpil pohľadávku na ňu. Napokon dovolateľka namietala, že rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu sú nekonzistentné s ich vlastnou rozhodovacou praxou, ako aj s rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, a teda aj nepredvídateľné, čo zakladá porušenie práva na spravodlivý súdny proces na jej úkor.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadril.

5. V priebehu dovolacieho konania dovolateľka podaním z 29. novembra 2024 oznámila, že o predmetnej právnej otázke rozhodovali senáty najvyššieho súdu odlišne, pričom poukázala na uznesenia z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022 a z 26. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/197/2022. Súčasne uviedla, že predmetnú problematiku posudzoval dovolací súd aj pri riešení právnej otázky premlčania, výsledkom čoho bol judikát publikovaný pod č. R 29/2023 (uznesenie z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020). Za tejto situácie podľa dovolateľky prichádza do úvahy postúpenie vecí veľkému senátu podľa § 48 CSP. Poukázala aj na to, že znenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka bolo s účinnosťou od 1. novembra 2024 novelizované, pričom ani po novelizácii nebude obligatórnou náležitosťou výzvy uvedenie konkrétnej splátky, pre ktorú sa veriteľ chystá úver zosplatniť resp. pre ktorú úver zosplatňuje.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

9. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny

procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

12. V preskúmvanej veci dovolateľka bola toho názoru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je nepredvídateľné, čo zakladá porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces. Nepredvídateľnosť mala spočívať v tom, že rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu sú nekonzistentné s rozhodovacou praxou súdov, vrátane rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít.

13. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že podľa ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentmi vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko). Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, najmä pod vplyvom judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“), zaujal stanovisko, že za porušenie práva strany sporu na spravodlivý proces treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia, odníma možnosť náležite argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Zjavný nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia teda je porušením práva na spravodlivé súdne konanie a táto vada zakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúci je výlučne záver odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (napr. sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017, 9Cdo/213/2021). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

15. Odôvodnenie rozhodnutia v odvolacom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

16. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu by bolo možné považovať za nepredvídateľný len vtedy, ak by odvolací súd založil rozhodnutie (hoci potvrdzujúce) na nových skutkových zisteniach alebo na aplikácii úplne inej právnej normy, ktorú súd prvej inštancie nepoužil, pričom by odvolací súd nedal stranám sporu možnosť vyjadriť sa k týmto novým skutkovým alebo právnym okolnostiam. K takejto situácii v preskúmvanej veci nedošlo. Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie na základe tých istých dôvodov, ktoré uvádzal už súd prvej inštancie a s ktorými sa odvolací súd stotožnil. Z tohto pohľadu nemožno napadnutý rozsudok

považovať za nepredvídateľný.

17. Podľa dovolateľky nepredvídateľnosť rozsudku odvolacieho súdu spočívala v tom, že sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít. Tento argument predstavuje dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nie podľa § 420 písm. f) CSP. To, že odvolací súd neaplikoval ustanovenia § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka arbitrárne, teda spôsobom, ktorý by poprel ich účel a význam, je zrejmé z posúdenia prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nižšie.

18. Z uvedeného vyplýva, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za nedostatočne odôvodnený, ani nepredvídateľný, preto dovolanie dovolateľky nie je prípustné (§ 447 písm. c) CSP). Nesúhlas dovolateľky so závermi odvolacieho súdu nezakladá existenciu dovolacieho dôvodu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Podstatou dovolacej argumentácie žalobkyne však bol nesúhlas s právnym posúdením veci odvolacím súdom, teda dovolací dôvod podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) CSP. Vo vzťahu k týmto dôvodom dovolací súd považuje za potrebné poukázať na to, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom. Relevanciu podľa citovaného ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (§ 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej s prihliadnutím na individuálne okolnosti prípadu súčasne platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

20. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľ preto musí vymedziť dovolací dôvod tak, že uvedie, ktoré právne posúdenie veci pokladá za nesprávne a v čom spočíva nesprávnosť práve tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

21. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením dovolacieho dôvodu a právnou otázkou, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Takéto určenie významovo nespadá pod vymedzenie dovolacieho dôvodu (§ 432 ods. 2 CSP). To znamená, že aj keď dovolateľ odkazuje na § 421 ods. 1 písm. b) CSP, teda tvrdí, že predmetná právna otázka v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, dovolací súd, poznajúc vlastnú judikatúru, môže dospieť k záveru, že predmetná otázka už bola v jeho rozhodovacej praxi riešená, a v takom prípade posúdi dovolanie buď podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP a preskúma, či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo, ak táto rozhodovacia prax nie je ustálená a predmetná otázka je posudzovaná v rozhodnutiach dovolacieho súdu rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP), preskúma správnosť právneho názoru odvolacieho súdu.

22. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v ustanovení § 421 ods. 1 CSP, sa však vzťahujú výlučne na právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda takú právnu otázku, ktorej riešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré boli podstatné pre rozhodnutie veci. V tejto súvislosti dovolací súd dospel k záveru, že otázka formulovaná dovolateľkou v znení „pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ v prípade, ak došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka“ nespĺňa uvedený predpoklad. Zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie a potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu totiž neboli založené na riešení otázky, pre ktorú splátku je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky. Vo vzťahu k tejto otázke bolo preto potrebné dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP z dôvodu, že

nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

23. Dovolací súd v kontexte uvedeného poznamenáva, že odvolací súd sa síce v napadnutom rozsudku (v bode 9 odôvodnenia) vyjadril, že veriteľ môže použiť právo uplatňovať si voči dlžníkovi celú pohľadávku len do splatnosti najbližšej splátky, avšak nešlo o kľúčovú argumentáciu odvolacieho súdu, na ktorej by bolo založené potvrdenie zamietnutia žaloby. Dôvodom zamietnutia žaloby a potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom bolo výlučne to, že jednostranný právny úkon zosplatnenia úveru veriteľom neobsahoval špecifikáciu omeškanej splátky, pre ktorú sa veriteľ rozhodol vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, pričom konkrétnu splátku nebolo možné zistiť ani z výzvy predchádzajúcej zosplatneniu, preto bol úkon zosplatnenia ako neurčitý právny úkon neplatný.

24. Relevantnou právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, teda bola len dovolateľkou formulovaná otázka v znení „či je veriteľ povinný za dodržania podmienok uvedených v § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka v podaní, ktorým toto právo uplatňuje uvádzať, pre ktorú konkrétnu splátku pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti pohľadávky, t. j. či je skutkové vymedzenie splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k uplatneniu práva podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka náležitosťou takéhoto právneho úkonu, ktorej neuvedenie by spôsobovalo neplatnosť tohto právneho úkonu“.

25. Dovolací súd nezistil, že by vo vzťahu k tejto otázke ku dňu vyhlásenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu existovala ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Dovolateľka k tomu poukázala na dve protichodné uznesenia (z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022 a z 26. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/197/2022), ktoré však práve pre svoju protichodnosť nemôžu predstavovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Ustálená prax sa však sformovala v čase po vyhlásení napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

26. Na tvrdenie dovolateľky, že vzhľadom na rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu v tejto otázke je potrebné, aby konajúci senát dovolacieho súdu postúpil vec veľkému senátu, dal odpoveď - hoci v inej veci, avšak skutkovo a právne obdobnej - ústavný súd v uznesení z 13. marca 2025 sp. zn. III. ÚS 157/2025 (v bodoch 17 a 18 odôvodnenia uznesenia ústavného súdu), keď konštatoval, že najvyšší súd v uznesení z 26. júna 2024 sp. zn. 5Cdo/197/2022 primárne neriešil otázku, či vo výzve pred zosplatnením musí byť konkretizovaná omeškaná splátka, len sa jej na okraj dotkol (obiter dictum) popri konštatácii dôvodnosti námietky nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia; nešlo teda o rozhodnutie o právnej otázke podľa § 421 ods. 1 CSP, ale o vadu zmätočnosti podľa § 420 CSP. To isté podľa ústavného súdu platí aj pre uznesenie najvyššieho súdu z 30. januára 2024 sp. zn. 1Cdo/123/2022, keď „nemožno dospieť k záveru, že by v tomto rozhodnutí najvyšší súd popri riešení nosnej otázky, ktorou bol začiatok plynutia premlčacej lehoty predčasne zosplatneného spotrebiteľského úveru, záväzne vyriešil aj otázku, či pod sankciou neplatnosti musí byť v oznámení o zosplatnení konkretizovaná omeškaná splátka“. Aj v uvedenom rozhodnutí najvyšší súd právny názor o nadbytočnosti konkretizácie omeškanej splátky vo výzve predchádzajúcej zosplatneniu či v oznámení o zosplatnení vyslovil len ako protiargument k nie rozhodujúcej argumentácii dovolateľov o špecifikácii omeškanej splátky ako podmienky platnosti zosplatnenia. Tieto len na okraj a doplnkovo vyjadrené právne názory senátov najvyššieho súdu, hoci sú súčasťou odôvodnení rozhodnutí, nemožno podľa ústavného súdu považovať za záväzné právne názory, keďže nimi neboli riešené otázky, bez vyriešenia ktorých by dané veci nebolo možné rozhodnúť.

27. Z uvedenej argumentácie ústavného súdu, s ktorou sa konajúci senát dovolacieho súdu stotožňuje, vyplýva, že nie je povinnosťou senátu najvyššieho súdu postúpiť vec veľkému senátu v zmysle § 48 CSP, ak sa chce odchyliť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu len doplnkovo, na okraj (obiter dictum), teda ak v predchádzajúcom rozhodnutí iného senátu nešlo o riešenie otázky, bez vyriešenia ktorej by nebolo možné danú vec rozhodnúť. Konajúci senát dovolacieho súdu preto nepovažoval za potrebné postúpiť vec veľkému senátu.

28. Najvyšší súd sa výslovne zaoberal otázkou nutnosti špecifikácie omeškanej splátky v zosplatnení

úveru ako dovolacím dôvodom podľa § 432 v spojení s § 421 ods. 1 CSP, teda ako právnou otázkou, ktorá bola podstatná pre rozhodnutie vo veci, v uznesení z 13. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/152/2022, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 34/2025 s právnou vetou v znení: „Bez konkretizácie splátky, pre ktorú prichádza zosplatenie, nie je možné spoľahlivo určiť, či k uplatneniu práva došlo za splnenia preň zákonom určených podmienok (uplynutia oboch lehôt podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. októbra 2024). Právny úkon nekonkretizujúci splátku je preto nedostatočne určitý, sankcionovaný neplatnosťou podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.“ Právne vety publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky („judikáty“) tvoria základ ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom aj ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu tento právny názor nasledovali (napr. sp. zn. 4Cdo/76/2025, 8Cdo/3/2025, 9Cdo/77/2024).

29. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu (k pojmu ustálenej rozhodovacej praxe pozri napr. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017, R 71/2018). V tomto zmysle je teda v súčasnosti potrebné považovať rozhodovacia prax najvyššieho súdu vo vzťahu k predmetnej otázke konkretizácie splátky, ktorá vyvolala zosplatenie, za ustálenú. V preskúmvanej veci odvolací súd rozhodol v súlade s právnou vetou publikovanou pod R 34/2025, teda sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, hoci táto prax bola ustálená až po rozhodnutí odvolacieho súdu.

30. Na zdôraznenie správnosti uvedeného právneho názoru konajúci senát dovolacieho súdu uvádza, že v prípade zmluvy o pôžičke alebo úvere je odklad splatnosti dlhu, teda rozdelenie dlhu na splátky súčasťou špecifického plnenia veriteľa, resp. pojmovým znakom zmluvy. Preto je predčasné zosplatenie funkčne ekvivalentné s trvalým vyviazaním sa veriteľa z povinnosti splniť záväzok. Ak má mať jednostranný prejav vôle veriteľa takýto účinok, musia existovať dostatočne závažné, zmluvou predvídané (§ 565 Občianskeho zákonníka) dôvody a takýto prejav vôle musí tieto dôvody dostatočne určito špecifikovať. Súdny dvor ako rozhodovací orgán Európskej únie v rozsudku z 26. januára 2017 vo veci C-421/14 Banco Primus okrem iného stanovil, že „pokial' ide o posúdenie vnútroštátnym súdom prípadne nekalej povahy podmienky týkajúcej sa splatnosti celého dlhu z dôvodu neplnenia povinností zo strany dlžníka počas určitého obdobia, je úlohou tohto súdu preskúmať, či možnosť predajcu alebo dodávateľa rozhodnúť o splatnosti celého úveru závisí od toho, že si spotrebiteľ nesplnil povinnosť, ktorá je v spornom zmluvnom vzťahu podstatná, či sa táto možnosť priznáva v prípadoch, v ktorých je takéto nesplnenie povinnosti dostatočne závažné z hľadiska doby splácania úveru a jeho výšky, či táto možnosť predstavuje odchýlku od právnych predpisov uplatniteľných v danej oblasti pri neexistencii osobitných zmluvných ustanovení a či vnútroštátne právo stanovuje primerané a účinné prostriedky, ktoré spotrebiteľovi, na ktorého sa takáto podmienka uplatní, umožnia, aby odvrátil účinky takejto splatnosti úveru“. Takýmto prostriedkom na odvrátenie účinkov predčasného zosplatenia úveru v slovenskom právnom poriadku je najmä povinné upozornenie pred zosplatením úveru, ustanovené v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Ak však má mať spotrebiteľ skutočne účinnú možnosť odvrátiť predčasné zosplatenie, mal by presne vedieť, ktorú splátku, prípadne jej časť a v akej výške má zaplatiť, aby predčasnemu zosplateniu predišiel. Následne, v prípade nezaplatenia tejto splátky alebo jej časti môže pri zachovaní princípu primeranosti dôjsť k predčasnemu zosplateniu dlhu. Vzhľadom na už vyššie uvedenú závažnosť takéhoto jednostranného právneho úkonu, keď sa ním de facto ukončuje úverovanie spotrebiteľa, ktoré tvorilo podstatu zmluvného vzťahu, musí byť aj tento jednostranný úkon dostatočne určitý, teda musí obsahovať aj údaj o tom, pre nezaplatenie ktorej konkrétnej splátky k zosplateniu dochádza.

31. Dovolací súd sa nestotožnil s argumentáciou dovolateľky, že určenie splátky, pre ktorú došlo k predčasnemu zosplateniu, je len otázkou právneho posúdenia. Určenie (označenie) splátky, pre nezaplatenie ktorej veriteľ uplatňuje právo na predčasné zosplatenie celého dlhu, je skutkovou otázkou. Je to jednoznačne veriteľ, kto sa rozhodne, či právo na predčasné zosplatenie využije, kedy a za akých

skutkových okolností ho využije. Ide o jeho subjektívne rozhodnutie, ktoré však musí aj navonok manifestovať a primerane odôvodniť. Teda len veriteľ môže v zosplatňujúcom úkone ako skutkovú otázku označiť tú konkrétnu splátku, pre nezaplatenie ktorej sa on sám rozhodol vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru.

32. Okrem toho Súdny dvor v rozsudku z 9. novembra 2023 vo veci C-598/21 Všeobecná úverová banka konštatoval, že pokiaľ sa ustanovenia § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka neuplatnia v spotrebiteľských zmluvách automaticky, ale pre ich uplatnenie je potrebná dohoda medzi účastníkmi konania, potom takáto dohoda o možnosti predčasného zosplatnenia úveru nepredstavuje zmluvnú podmienku, ktorá „odráža záväzné zákonné alebo regulačné ustanovenia“ v zmysle článku 1 ods. 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, a preto podlieha preskúmaniu jej prijateľnosti v zmysle citovanej smernice (body 67 až 71 odôvodnenia rozsudku vo veci C-598/21). Vo výroku toho istého rozsudku následne Súdny dvor poskytol výklad smernice 93/13/EHS v spojení s Chartou základných práv Európskej únie v tom zmysle, že ich ustanovenia „bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej súdne preskúmanie nekalkej povahy klauzuly o predčasnej splatnosti obsiahnutej v zmluve o spotrebiteľskom úvere nezohľadňuje proporcionálnu možnosť priznať predajcovi alebo dodávateľovi uplatniť právo, ktoré mu vyplýva z tejto klauzuly, s ohľadom na kritériá súvisiace najmä so závažnosťou nesplnenia zmluvných povinností zo strany spotrebiteľa, takých ako výška splátok, ktoré neboli splatené vo vzťahu k celkovej výške úveru a dĺžke trvania zmluvy, ako aj s možnosťou, že uplatnenie uvedenej klauzuly povedie k tomu, že predajca alebo dodávateľ môže pristúpiť k vymáhaniu súm dlžných na základe tejto klauzuly predajcom rodinného obydľia spotrebiteľa v mimosúdnom konaní“. Z tohto rozsudku Súdneho dvora teda vyplýva, že vnútroštátne súdy majú podrobiť zmluvné dojednania v spotrebiteľských zmluvách, ktoré umožňujú veriteľovi predčasne zosplatniť úver alebo pôžičku, kontrole neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok je pritom vždy abstraktná, teda nie je podstatné, za akých konkrétnych okolností veriteľ danú zmluvnú podmienku aktivoval, podstatné je len to, či samotné znenie tejto podmienky obsahuje uvedené kritériá proporcionality. Neprijateľnú zmluvnú podmienku nemožno dodatočne modifikovať (C-618/10). Zmluvná podmienka, ktorá umožňuje banke vyhlásiť mimoriadnu splatnosť v prípade trojmesačného omeškania so splátkou bez ohľadu na pomer nezaplatených splátok k celkovej výške úveru a dĺžke trvania zmluvy, môže byť pre porušenie princípu proporcionality považovaná za neprijateľnú zmluvnú podmienku, spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

33. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že právne posúdenie dovolateľkou nastolenej právnej otázky odvolacím súdom v danom prípade bolo v súlade s vyššie prezentovaným ustáleným právnym názorom dovolacieho súdu, publikovaným v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (R 34/2025), preto nepredstavovalo odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ani nešlo o riešenie otázky, ktorá by v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená, prípadne je dovolacím súdom riešená rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. b) a písm. c) CSP). Z uvedeného dôvodu dovolací súd dovolanie žalobkyne aj v tejto časti ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

34. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP v súlade so zásadou úspechu strany v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), v zmysle ktorej vznikol úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti neúspešnej žalobkyni (dovolateľke). Žalovanému však v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, preto mu dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal (R 72/2018).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.